

РОЗДІЛ 6 ПРОБЛЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

УДК: 616.314.26-089.23

ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА ЗА НАЯВНОСТІ БРЕКЕТ-СИСТЕМИ.

²Лихота К.М., ¹Лихота А.М., ²Кочин О.В.

¹Українська військово-медична академія

²Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

Резюме. У статті освітлюються деякі аспекти методики визначення якості гігієни порожнини рота за наявності брекет-системи. Також описана сама методика визначення якості гігієни порожнини рота.

Ключові слова: якість гігієни порожнини рота, брекет-система, ортодонтія.

Вступ. Останніми роками спостерігається значне зростання використання брекет-систем при виправленні аномалій положення зубів і прикусу. Значну роль в прогресі даного ортодонтичного лікування грає стан гігієни порожнини рота, особлива якість і кількість зубного нальоту що формується на поверхні зубів і брекет-системи. Це пов'язано з тим, що приклеєний до оральної або вестибулярної, або до обох поверхонь зубів брекет з фіксованою у ньому дугою сприяє більш інтенсивному формуванню зубного нальоту на зубі і фіксованій на нім конструкції, що приводить до:

- погіршенню гігієнічного стану зубів;
- ускладненню проведення гігієнічних процедур в порожнині рота;
- прискоренню накопичення нальоту на поверхнях зуба і ортодонтичного апарату;
- інтенсивнішому формуванню зубних бляшок і розвитку біоплівки;
- збільшенню кількості засобів гігієни, для повноцінного очищення всіх поверхонь зуба і ортодонтичної конструкції;
- збільшенню часу на проведення гігієнічних процедур в порожнині рота;
- формуванню стійкої потреби в мотивованому підході до проведення гігієнічних процедур в порожнині рота;
- необхідності проведення гігієнічних процедур після кожної їди і проміжного перекушування;
- інтенсифікації процесів демінералізації навколо фіксованого на зубі брекета.

Тому, що б пояснити пацієнтові роль і важливість гігієнічних процедур в порожнині рота, і мати можливість об'єктивно оцінювати змінну гігієнічну ситуацію необхідно використовувати гігієнічний індекс за допомогою якого стоматологи-ортоданти, стоматологи загальної практики і стоматологічні гігієністи зможуть проводити постійний моніторинг впродовж процесу ортодонтичного лікування.

Тому нами був використан ортодонтичний індекс гігієни Улітовського-Оріхової, який враховував гігієнічний стан зубів і брекет-системи.

Мета дослідження. Метою нашої роботи є визначення якості гігієни порожнини рота під час лікування різних ортодонтичних патологій з використанням незнімної ортодонтичної апаратури(брекет-систем).

Матеріали і методи. Нами проведено використання ортодонтичного індексу гігієни протягом одного року у 38 пацієнтів, віком від 13 до 58 років. Оцінку якості гігієни проводили при кожному відвідуванні ортодонтичного кабінету. Для покращення стану гігієни, під час звернення хворого, проводили роз'яснювальну роботу з кожним пацієнтом, навчали методом чищення зубів і брекетів, призначали ополіскувачі, фторвмісні пасти для чистки зубів і брекетів, підбирали щітки, які ефективні для очищення брекетів.

Під час повторного відвідування контролювали стан, фарбували зуби і брекети фуксіном і демонстрували забарвлення зубів і ясен особам, які байдуже відносились до чищення м'яких і твердих тканин порожнини рота.

Показники Індексу Гігієни Улітовського – Оріхової (Індекс гігієни ОРТО Улітовського – Оріхової або ІГА ОРТО Улітовського - Оріховою) представлені в табл. 1.

З тим, щоб максимально чітко оцінити гігієнічний стан порожнини рота у пацієнта з незнімним ортодонтичним апаратом і при цьому не проводити оцінку по кожному зубу, були вибрані зуби зі всіх чотирьох квадрантів: 16, 11, 24, 35, 42, 47.

За відсутності зуба показники розраховуються лише по наявних вказаних зубах. Для полегшення визначення зубного нальоту можна використовувати розчинні індикаторні пігулки.

Таким чином, Індекс гігієни ОРТО Улітовського - Оріхової - є сума оцінок всіх описаних критеріїв, поділена на кількість критеріїв і помножена на 100.

$$\text{Індекс гігієни ОРТО Улітовського – Оріхової(\%)} = \frac{\sum(a_1 + \dots + a_n)}{5n} \times 100$$

\sum - сума кількісних оцінок критеріїв;

a_1 - кількість балів по першому критерію;

a_n - кількість балів по n-му критерію;

n - кількість критеріїв, використовуваних в індексі;

5 – кількість оцінюваних параметрів усередині кожного критерію. У нашому завданні число критеріїв і параметрів стабільно, і відповідає 26 і 130, відповідно. Таким чином, формула виглядатиме:

$$\text{ІГ ОРТО Улітовського – Оріхової(\%)} = \frac{\sum(a_1 + \dots + a_{26})}{130} \times 100$$

у знаменнику показник суми балів критеріїв вагається в межах

$$26 \leq (a_1 + \dots + a_{26}) \leq 130$$

, а кордони індексу складають:

$$20 \leq \text{Індекс гігієни ОРТО Улітовського - Оріхової} \leq 100$$

Таблиця 1.

Параметри ІГА ОРТО Улітовського - Оріхової

№ показників	Найменування показника	Характеристика показника	Оцінка
1.	Наявність брекетів на щелепах	Немає	1 бал
		Наявний	2 бала
		На верхній щелепі	3 бала
		На нижній щелепі	4 бала
		На обох щелепах	5 балів
2.	Положення брекет-системи на поверхнях зубів	Немає	1 бал
		Наявний	2 бала
		З вестибулярної поверхні зубів	3 бала
		З оральної поверхні зубів	4 бала
		З оральної і вестибулярної поверхнях зубів	5 балів
3 – 8.	Наявність нальоту на вестибулярній поверхні 16, 11, 24, 35, 42, 47 зубів	Немає	1 бал
		Визначається лише у прішийковій області і за допомогою зонда	2 бала
		Визначається у прішийковій області візуально	3 бала
		Видимий м'який зубний наліт визначається в прішийковій області і до середини поверхні коронки	4 бала
		Видимий м'який зубний наліт покриває більш ніж половину поверхні коронки або є зубний камінь	5 балів
9 - 14.	Наявність нальоту на оральній поверхні 16, 11, 24, 35, 42, 47 зубів	Немає	1 бал
		Визначається лише в прішийковій області і за допомогою зонда	2 бала
		Визначається в прішийковій області візуально	3 бала
		Видимий м'який зубний наліт визначається в прішийковій області і до середини поверхні коронки	4 бала
		Видимий м'який зубний наліт покриває більш ніж половину поверхні коронки або є зубний камінь	5 балів
15 - 20.	Наявність нальоту на брекет-системі, яка фіксована на вестибулярній поверхні 16, 11, 24, 35, 42, 47 зубів	Немає	1 бал
		Визначається лише довкола підстави брекета	2 бала
		Визначається на підставі брекета і переходить вгору, до його середини	3 бала
		Видимий м'який зубний наліт поширюється на весь брекет	4 бала
		Видимий м'який зубний наліт покриває весь брекет і частково дугу або є зубний камінь	5 балів
21 - 26.	Наявність нальоту на брекет-системі, яка фіксована на оральній поверхні 16, 11, 24, 35, 42, 47 зубів	Немає	1 бал
		Визначається лише довкола підстави брекета	2 бала
		Визначається на підставі брекета і переходить вгору, до його середини	3 бала
		Видимий м'який зубний наліт поширюється на весь брекет	4 бала
		Видимий м'який зубний наліт покриває весь брекет і частково дугу або є зубний камінь	5 балів

Оціночні критерії:

* 81 – 100 % – дуже погана гігієна порожнини рота і незнімного ортодонтічного апарату (брекет-системі);

* 61 – 80 % – погана гігієна порожнини рота і незнімного ортодонтічного апарату (брекет-системі);

* в межах 41 - 60 % – задовільна гігієна порожнини рота і незнімного ортодонтічного апарату (брекет-системі);

* при показнику індексу рівного 21 – 40 % – хороша гігієна порожнини рота і незнімного ортодонтічного апарату (брекет-системі);

* при оцінці в 20 % – дуже хороша гігієна порожнини рота і незнімного ортодонтічного апарату (брекет-системі).

Дисципліна поведінки обстежених призвела до хороших результатів. З 38 обстежених якість гігієни порожнини рота 41-60% відмічена у 15 пацієнтів, у 23 – якість гігієни склала 21-40%.

Висновки:

Таким чином, використовуючи даний індекс, легко визначити якість гігієни порожнини рота у пацієнтів, що проходять ортодонтічне лікування з приводу аномалії положення зубів і щелеп.

Індекс розроблений для того, щоб можна було отримати реальні уявлення про динаміку гігієнічного стану порожнини рота в період використання брекет-системи, провести моніторинг гігієнічного стану порожнини рота під впливом використовуваних незнімних ортодонтічних апаратів, зокрема брекет-системи, як найбільш поширеною останнім часом.

Цей індекс дозволить об'єктивно оцінити гігієнічний стан за наявності брекетів, і, при необхідності, (включаючи судовий розгляд), показати наскільки правильно або неправильно пацієнт виконував рекомендації врача-ортодонта, що лікував, за умови, що їм були зроблені відповідні відмітки в історії хвороби пацієнта.

Література:

1. Галимова А. Новый комплексный подход к созданию продуктов для профилактики кариеса у детей/ А. Галимова, С.Б. Улитковский//ДентАрт,- Полтава,2010.-№2.-С.24-28.

2. Деньга О.В. Коррекция антиоксидентной защиты и перекисного окисления липидов у детей с хроническим катаральным гингивитом во время ортодонтического лечения скученности зубов/О.В. Деньга, С.В. Степанова,Б.Н. Мирчук//Вісник стоматології,-Одеса,2006.-№4.-С.59-62.

3. Косеко К.Н. Профилактическая гигиена полости рта/К.Н. Косенко,Т.П. Терешина.-Одесса,2003.-С.248-253.

4. Куцевляк В.И. Особенности индивидуальной гигиены полости рта при использовании брекет-техники и микроимплантной опоры/В.И. куцевляк, Ю.В. Ткаченко, Сулейман Дасуги Башар//Вісник стоматології,-Одеса,2009.-№2.-С.20-22.

5. Мірчук Б.М. Спектрометричні дослідження твердих тканин зубів та слизової ясен у дітей в динаміці ортодонтічного лікування/Б.М. Мірчук, А.Е. Деньга, Е.М. Деньга//Вісник стоматології,-Одеса,2009.-№1.-С.76-82.

6. Мірчук Б.Н. Стан гігієни порожнини рота і тканин пародонту при комплексному лікуванні дітей зі скупченням зубів/Б.М. Мірчук, О.М. Ославський//Вісник стоматології,-Одеса,2006.-№3.-С.70-74.
7. Орехова Л.Ю. Стоматологическая деятельность/Л.Ю. Орехова,Т.В.Кудрявцева.-Москва,2003.-С.39-45.
8. Орехова Л.Ю. Стоматология профилактическая/Л.Ю. Орехова, С.Б. Улитовский,Т.В. кудрявцева и др.-Москва,2005.-С.47-52
9. Терешина Т.Н. Застосування сучасних засобів гігієни для догляду за порожниною рота при захворюваннях пародонту/Т.Н.Терешина// методичні рекомендації.-Одеса,2002.-С.11-14.
10. Хоменко Л.А. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта/Л.А. Хоменко, Н.В. Биденко, Е.И. Остапко, В.И. Шматко.-К.,2001.-С.138-140.
11. Улитовский С.Б. Гигиена полости рта при заболеваниях пародонта/С.Б. Улитовский//Новое в стоматологии,-М.2006,-№7.-С.78-80.
12. Улитовский С.Б. Гигиенические предпосылки развития гингивита у детей и подростков, находящихся на ортодонтическом лечении/С.Б. Улитовский//Новое в стоматологии,-М.2003,-№8.-С.41-42.
13. Улитовский С.Б. Принципы профилактики основных стоматологических заболеваний/С.Б. Улитовский//Новое в стоматологии,-М.2003,-№8.-С.29-39.
14. Улитовский С.Б. Роль удаления зубного налета в профилактике заболеваний полости рта/С.Б. Улитовский и др.//ДентАрт,-Полтава,2009.-№3.-с.23-25.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ КАЧЕСТВА ГИГИЕНЫ ПОЛОСТИ РТА ПРИ НАЛИЧИИ БРЕКЕТ-СИСТЕМЫ.

Лихота К.Н., Лихота А.Н., Кочин А.В.

Резюме. В статье освещаются некоторые аспекты методики определения качества гигиены полости рта при наличии брекет-системы. Также описана сама методика определения качества гигиены полости рта.

Ключевые слова: качество гигиены полости рта, брекет-система, ортодонтия.

DEFINITION OF QUALITY OF HYGIENE OF AN ORAL CAVITY AT BREKET-SYSTEM PRESENCE.

K.Lykhota, A.Lykhota, O.Kochin

Summary. There is modern vision of some aspects of a technique of definition of quality of hygiene of an oral cavity at breket-system presence. Also the technique of definition of quality of hygiene of an oral cavity is described.

Key words: quality of oral hygiene, breket-system, orthodontics.